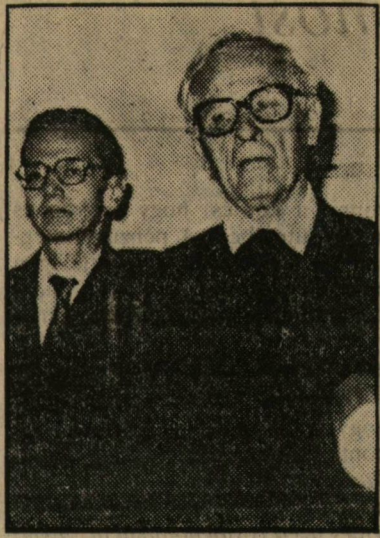

Díszdoktor avatott a tudományegyetem

Mindig különleges alkalom, ha egy egyetem valamely neves tudóst tiszteletbeli, honoris causa doktorává avat. A mostani esemény kivételességét az adta, hogy az avatandó, Lukács László, az Instituto Storico della Compagnia di Gesù, azaz a Római Jezsuita Történeti Intézet professzora. Először fordul elő ugyanis 1945 óta, hogy az intézmény egy katolikus papot részesített ebben az elismerésben. Példaadó értékű gesztus.

Lukács László 1910-ben született Medzencefén. Az első világháború alatt családja a Felvidékről Szekszárdra költözött, itt végezte a gimnázium alsó osztályait, a felsőket pedig Pécsen, mint papnövendék. Filozófiai és teológiai tanulmányait részben Budapesten, részben Szegeden végezte. 1943–46 között a szegedi egyetemen történelem-földrajz szakból tanári oklevelet szerzett és történelemből doktorált. 1948-ban előjárói Rómába küldték, hogy ott, a rend központi levéltárában teljesítsen szolgálatot. Azóta ott él, bár az utóbbi időben gyakran hazalátogat. Lukács László elsősorban európai színvonalú forráskiadványaival vívta ki a hazai és a nemzetközi kutatók elismerését. Tanulmányai alapján a rend vezetői rábízta annak a vállalkozásnak az irányítását, amely azt vizsgálja, hogy az európai „iskolaügyet” megtermékenyítő jezsuita iskolareform, hogy bontakozott ki. A BTK I. sz. Magyar Irodalomtörténeti Tanszéke az utóbbi időben intenzív együttműködést alakított ki Lukács Lászlóval. Adattár című sorozatot az ő eddigi publikációit földolgozva készült.

A március 3-án délelőtt 11 órakor a tudományegyetem Aulájában tar-

Lukács László (mögötte Keserü Bálint)

tott avatónapságon a meghívottakon kívül számos érdeklődő töltötte meg a termet. A Himnusz elhangzása után Csákány Béla rektor köszöntötte a jelenlévőket, köztük Pusztai Ferenc művelődési miniszterhelyettest, Gyulay Endre Szeged-Csanádi megyéspüspököt, Turay Alfrédot, a szegedi Hittudományi Főiskola professzorát, Békési Imrét, a JGYFF főigazgatóját, Bovosi Józsefet, a Pázmány Péter Hittudományi Akadémia rektorhelyettesét, Szabó G. Lászlót, a Csongrád Megyei Tanács elnökhelyettesét — és természetesen az ünneplőt. Ezután Kristó Gyula a Bölcsészettudományi Kar dékánja ismertette a tudós életútját, tudományos pályafutását, majd az egyetem rektora és a karok dékánjai kézfogással honoris causa doktorrá fogadták Lu-

kács Lászlót, aki *A régi magyar jezsuiták függetlenségi harca az osztály jezsuiták ellen* címmel tartott előadást. Végül Csákány Béla köszöntötte az egyetem legfiatalabb tiszteletbeli doktorát.

Az ünnepség után — mely a Szózat hangjaival ért véget — rövid beszélgetésre kértük Lukács Lászlót.

— Ön vallásos ember. Nem okozott problémát, hogy más világszemléletű tudósokkal dolgozott együtt?

— Ez nem jelentett soha problémát. Jól szót tudtam érteni a marxistákkal éppúgy mint a reformátusokkal, vagy másokkal. Az emberséges összekapcsolja a más világnézetű embereket is, és összekapcsolja a tudomány szolgálatára is.

— Elsősorban forrás publikációról ismert a professzor úr. Nem unalmas az a rengeteg levéltári böngészés, ami ehhez kell?

— Hát bizony van ügy, hogy hetekig, hónapokig keményen dolgozok és semmit sem találok! Aztán meg szinte naponta dől az anyag. Ez ilyen detektív munka. Persze ahhoz, hogy az ember találjon valamit, ismerni kell a kort, hogy milyen forrásokra lehet egyáltalán számítani. Ha elmegyek egy levéltárba, vagy könyvtárba, előre készülnöm kell, hogy ott mit találhatok, mit érdemes figyelni egyáltalán.

— Mondhatjuk azt, hogy a sikeres kutatáshoz szerencse is kell?

— Nem annyira szerencse kell, inkább szímet. Mint a rendőrnek, akik a kábítószerrel keresik. Persze szerencséje csak annak lehet, aki komolyan dolgozik, a szímet pedig csak részben adottság; részben történelmi ismeret, alapos föl-készülés.

Ifjúsági parlament a JATE-n

Tíz különböző szintű gyűlés után február 25-én az oktatók és nem oktató dolgozók — március 3-án a hallgatók ifjúsági parlamentjét rendezték meg a József Attila Tudományegyetemen.

Az egyetem fiatal dolgozóinak parlamentjén — melyet a központi épület aulájába hívtak össze — a 409 érdekeltekből 35 jelent meg. Az 1984-es ifjúsági parlamenten elfogadott intézkedési terv végrehajtásáról szóló írásbeli beszámolóhoz — mely részletes adatokat tartalmaz a fiatal dolgozók helyzetéről — Burger Kálmán rektorhelyettes szóbeli kiegészítést nem fűzött. Kérdést 4-en, véleményt és javaslatot 6-an fogalmaztak meg. Az intézményi szakszervezeti bizottság ifjúsági tagozatának képviselői keveselltek a fiatal oktatók segélyezésére fordított összeget; nehezményezték, hogy a nyelvtanulás jelenleg biztosított formája nem kellően színvonalas, felvetették az oktatók és a szerződéses minősítésének gondjait, a követelményrendszer hiányosságait, továbbá azt, hogy kirívó aránytalanságok vannak a bevételek elosztásában a tanszékek között a fiatal oktatók kárára, valamint, hogy elégtelen a lakáshoz jutás támogatásának eddigi formája. Egy hozzászóló felhívta arra az ellentmondásra és negatív következményeire a figyelmet, hogy míg a hallgatók száma dinamikus növekszik, az oktató létszám csökkentéséről lehet hallani. Az egyetem gyakorló iskoláiban dolgozó fiatalok hátrányos helyzetéről, munkájuk alulbecsüléséről is szó esett. Ráműtötték az ellentmondásra: egy oktató-nevelő intézmény alapfeladatai ellátása mellett (kárára?) miért kényszerül a költségvetési forrásokat gyarapító termelőmunkára. Többen hangsúlyozták, hogy az oktatásra fordított pénz központi csökkentését nem lehet elfogadni, hasonlóképpen az alacsony oktatói fizetéseket, amelyeknek egyik következménye, hogy több fiatal az egyetem helyett más munkahelyet választ. A helyi nyilvánosság, továbbá a politikai nyíltság erősítésének szükségességére is felhívták a figyelmet. Hangsúlyozták és javasolták a felsőoktatási kormányprogram előkészületeibe vonják be az egyetem oktatóit és hallgatóit is. A kérdésekre és a felvetésekre az egyetem vezetői, továbbá Pusztai János, a Művelődési Minisztérium osztályvezetője reagált. Végül a megjelentek 1991-ig szóló intézkedési tervet fogadtak el az ifjúságpolitikai feladatok megvalósítására.

A hallgatók ifjúsági parlamentjére — az Auditorium Maximumba — a

karok 218 küldöttje közül 151 diák és szép számú érdeklődő érezte kötelességének, hogy elmenjen. A gyűlésen — az egyetem állami, párt- és szakszervezeti vezetőin kívül megjelent Pusztai János és Szarvas Lászlóné, a Művelődési Minisztérium osztályvezetője, valamint Kovári Tibor, az MSZMP KB osztályvezetője. Az 1984-es egyetemi diákkonferenciát öta eltelt időszakról beszámoló írásbeli dokumentumhoz, továbbá a KISZ egyetemi bizottsága által összeállított Diákkonferenciáról Értésítő című vitaindítóhoz és a KISZ-testület állásfoglalásához Csákány Béla rektor fűzött szóbeli kiegészítést, véleményt. A beszámolóhoz 3-an kérdést fogalmaztak meg, észrevételt, és javaslatot 13 TTK-s, 6 jogász és 2 bölcsész hallgató mondta el. A hallgatók szociális helyzetét érintette a legtöbb fölvetett gond. Megfogalmazódott: a kollégiumok pusztán szociális intézmények-e, avagy fontosabb, hogy színvonalas eleget tehessenek nevelési, oktatási feladatuknak? Ez utóbbival egyetértve a diákok az önkormányzat jelentőségének, jogkörének kiterjesztését javasolták; bírálták a kollégiumok és az egyetem állami-, gazdasági vezetésének kapcsolatát. Hangsúlyt kapott egy jogász bázis-kollégium kialakításának erőteljes igénye; továbbá, hogy a házaspári szobák szervezettel egyetlen kollégiumhoz sem tartoznak, melyből a felszerelés hiányosságai és a házaspárok rosszabb anyagi helyzete is következik. Az ösztöndíjjal és egyéb juttatásokkal kapcsolatos ellentmondások közül felvetették: a kereseti igazolások helyett az adóhatóság közreműködését kellene kérni a szülők valós jövedelmének megállapításában; a rendkívüli segélykérelmek elbírálása legyen egységes és kifizetése gyors; az ösztöndíjakat a hónap azonos napján kapják kézhez a hallgatók. Nagyon sokan fejezték ki elégedetlenségüket a menzai ellátással kapcsolatban: a városközpont menzai felújításának elhúzódsáról az áthidaló megoldás (a Károlyi kollégium konyhájának és étkezdéjének üzemeltetése) elégtelen voltárol, az étel rossz minőségéről, az a la carte étterem szükségességéről és az ilyen típusú jegyekkel történő súlyos visszaélésekről, sürgették az Ady tér épületben egy olcsó egyetemi bűfé kialakítását. A Szabadidő Központ működését számosan kritizálták: a diákok úgy érzik nem az övék a JATE-klub, sok a külső tag; a programok sem az egyetemisták érdeklődését célozzák, nagyszámú a kommersz, bevételorientált üzleti

vállalkozásnak tűnő rendezvény. Az ösztöndíjas külföldi hallgatók sajátos, orvoslásra váró gondja is hangot kapott: az alacsony összegű ösztöndíjból nem tudják fenntartani magukat, többször előfordult, hogy a felsőoktatási intézményekben tanuló színes bőrű diákokat nem engedték be a JATE klubba; javasolták: ők is kérhessenek rendkívüli szociális segélyt, a la carte menzajegyet és kölcsönözhesse az egyetem központi könyvtárából, továbbá, hogy az I. évben ne a magyar anyanyelvű diákokkal együtt hallgassák a marxista tárgyakat. Az oktatással összefüggő kérdéskörben is számosan szót kértek. A jegyzetellátás sürgős javítását többen is kérték. Vita támadt a tesztelésről: volt, aki kevesellte, mások — a jelenlegi körülmények és feltételek között — fölöslegesnek ítélték. Az oktatók munkájáról szóva elhangzott, hogy óriási különbség van az előadások színvonalában, a tanárok közül nem mindenki helyez kellő súlyt a diákokkal való foglalkozásra. A legutóbbi ügy vélték, ha a hallgatói véleményezési rendszert „komolyabban” venné mindkét fél, akkor az hatékonyan hozzájárulna az oktató-nevelő munka javulásához. Az oktatáskorszerűsítési feladatokba, a tantárgyi irányelvek kidolgozásába a diákok is be kívánának kapcsolódni. Az intézmény tudományos munkájában a hallgatók bevonásának módja a diákkör, ám ezen műhelyek egyetemi szintű együttműködése időszerű. A politizálás, az önálló gondolkodás, a közéleti szereplés fórumai az öntevékeny körök, továbbá a különböző kiadványok körüli csoportosulások, melyek működését, támogatását és ellenőrzését egyetemi szinten kellene koordinálni. A végzősök gondja, hogy az álláshelyeket nem a tanulmányi előmenetelt szem előtt tartva töltik be. A beszámoló vitájában elhangzott fölvetésekre reagáltak az egyetem vezetői és a minisztérium képviselője. A diákkonferenciát az ifjúságpolitikai feladatok megvalósítására 24 pontos intézkedési tervet, az alágazati parlamentre 9 pontból álló határozati javaslatot fogadott el. (E két dokumentumot következő lapszámunkban közöljük.) A JATE-sok a Veszprémben április 22–24. között megrendezendő alágazati parlamentre az oktatók képviselőit Berkesi Ottót és Sipos Pált (TTK), a hallgatók Fonyi Tamást, Szemők Árpádot, Tar Imrét (TTK); Csordás Istvánt, Simon Csabát (JTK), Pókó Andrást, Tóth Pétert (BTK) delegálták.

—újszászi—

SZEGEDI

EGYETEMI

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

1988 MAR 7 2

XXVI. évfolyam 3. szám

1988. március 11.

Ára: 2,30 Ft

Az idei március 15-i ünnepségek jelszava: *Hozz egy szál virágot, gyűjts egy szál gyertyát!* Fél 4-kor a múzeum előtt: Magyar táncok és zenék. Fél 5-kor a Klauzál téren koszorúzás lesz, az Egyetemi Énekar énekel, fiatal színészek adnak rendhagyó műsort — a házak erkélyeit, asztalokat használva alkalmi pódiumként. Este 6-kor az Ifjúsági Házban lesz ünnepség, ahol általános iskolások szerepelnek. Ünnepi beszéd nem lesz, a kitüntetetteket Tóth Tamás, a KISZ városi bizottságának első titkára fogja köszönteni.

A JATE-n a a jogi kar hallgatói szerveznek műsort, központi ünnepség nem lesz. A JGYTF megemlékezését 14-én fél 3-kor tartják az intézmény dísztermében.

Kollégiumi névadó

Károlyi Mihály nevét vette fel a Délép volt munkásszállójából kialakított kollégium. A JATE intézményében a tudományegyetem hallgatóin kívül a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és a Liszt Ferenc Zene-művészeti Főiskola Szegedi Tagozatának diákjai is helyet kaptak.

A névadóünnepségen — melyet március 5-én az intézmény nagytermében rendeztek — Fonyi Tamás, a kollégiumi bizottság titkára köszöntötte a megjelenteket. Bevezetőjében a névválasztás előzményeiről és indokairól szólt. Amikor ténnyé vált, hogy az életveszélyesség nyilvánított városközponti kollégiumból el kell költöznünk, felvetődött a kérdés, kiről nevezzük el új otthonunkat — mondta a titkár. Több személy is felmerült a javaslatok között. De mert a névválasztás példaképpé, és értékrendválasztást is jelent, a magyar történelem — eddig talán eléggé el nem ismert — szüve-rén politikusi egyénisége, Károlyi Mihály mellett döntöttek. Választásukat értelmesség is fogadta.

Az avatóbeszédet Pozsgay Imre, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtáskára mondta. Az ünnepi szónok hangsúlyozta: Károlyi Mihály az egyetemes magyarságnak olyan XX. századi képviselője, államférfija, hogy nem kell lokális kötődés, mikor névadó példaképnek választják egy „örökölt házból” otthon teremtve. Károlyi életpályáját felidézve kitűnik: nehéz választások, nem ritkán téves döntések embere volt, de minden politikai fordulatkor felül tudott emelkedni a machiavellista szemléleten. Ezért olyan magatartásról adott példát, amiről politikusok nem szoktak. A szónok a két nagy arisztokrata és vállalkozó, Széchenyi és Károlyi sorsa között a veszély és katasztrófaérzet, az országot óvó hazafiság közös vonását kiemelve vont párhuzamot. A felzárkózás, a modernizálódás szükségességét mindketten hangsúlyozták. Mindenesetre Károlyi Mihálynak jutott a hálátlanabb

feladat, mert a XX. század kaotikus világában nagyobbak voltak a tévedés lehetőségei. A Tanácsköztársaság utáni hosszú emigrációban kiábrándultan és hitetlenül nézte a demokráciát, de nagyságát mi sem jellemzi jobban, minthogy visszatért egy más minőséghez, a demokratikus szocializmus ügyéhez. Ha a névadás aktualitásait keressük, akkor valóban a politikusi emberi értékeire kerül a hangsúly: arra a magatartásra, mely képes az önfeladás elkerülésére úgy, hogy célokról és eszközökről mond le. Károlyi a váltást jellemző feladása nélkül meg tudta tenni, mert pályája elcélját alapértéknek tekintette a hazafiságot. Végül Pozsgay Imre a kollégium lakóihoz szóva azt hangsúlyozta: a névadó példája úgy lesz életszerű, ha a falakon belül lelket és életformát tudnak teremteni, mert akkor otthon teremtenek itt.

A tanárképző főiskola főigazgatója, Békési Imre három idézettel buzdított arra, hogy ebben a kollégiumban „meghitt kasok, meleg otthonok, okos szerveződések” alakuljanak. Csákány Béla, a JATE rektora összefoglalta az épület megvásárlásának és kollégiummá formálásának főbb állomásait, majd hangulatosan felidézve saját diákkorának emlékeit, a következőkkel zárta mondandóját: amikor ünnepelünk, beszélünk, de ez csak látszólag más, mint a cselekvés, mert bízunk a szavak természetfölötti erejében. Weininger Richárd, a zeneművészeti főiskola szegedi tagozatának igazgatója az általa vezetett kamarazene-kart vezényelve kapcsolódott az elhangzottakhoz.

Igazán sajnálatos, hogy a kollégiumnak oly kevés lakója tette tiszteletét az ünnepélyen és nézte meg az intézmények művészeti csoportjai által adott színvonalas műsort.

A rendezvénysorozat zárásaként Pozsgay Imre hallgatói fórumon válaszolt a diákok kérdéseire. (E találkozórol később tudósítunk.)

U. I.